

ZÁPIS

z obhajoby disertační práce paní M.Soc. Sc. Jaroslavy Gahurové.....

konané dne23. 1. 2013.....

téma práce: „Migrační vládnutí: proměna vnější migrační politiky EU“

přítomní: dle prezenční listiny

Předseda komise p. Doc. PhDr. Milan Znoj, CSc. zahájil obhajobu a představil přítomným kandidátku.

Školitel pan profesor Pavel Barša představil uchazečku a seznámil komisi s její disertační prací. Dle jeho slov patřila paní Jaroslava Gahurová k nejlepším studentům. Na práci se kladně projevila i praktická stránka zaměření paní Gahurové.

Kandidátka seznámila přítomné se svou disertační prací. Sdělila zejména, že práce je analýzou vnějšího vládnutí Evropské unie v oblasti vnější migrační politiky EU. Téma paní Gahurovou zaujalo, protože je v českém prostředí minimálně zpracováno. Práce si stanovila tři cíle. První byl analýzou vnějšího vládnutí zjistit, jaké formy vztahů vznikají mezi EU jako politickým aktérem na straně jedné a třetími zeměmi na straně druhé (hierarchické či horizontální formy vládnutí). Za druhé, zda globální přístup k migraci svojí implementací nastolil kvalitativní změnu vztahů mezi EU a partnerskými zeměmi. Třetím cílem analýzy bylo zaštitit výzkum širší reflexí o roli EU jako mezinárodního aktéra. Jaroslava Gahurová vytvořila tři analytické úrovně: první dvě úrovně dříve zkoumala na fenoménu globálního přístupu k migraci.

Poté oponenti pan doktor Ondřej Koutek a v zastoupení Doc. Kratochvíl přednesli závěry svých posudků. Pan doktor Koutek řekl, že se jedná o zajímavé téma, které zatím postrádáme na teoretické úrovni. Paní Gahurová prokázala širokou znalost, a ukázala, že má přímou zkušenost s praxí, což se v práci provázalo. Dále uvedl, že nemá příliš mnoho výhrad. Se závěry práce se ztotožňuje. Paní Gahurová vystihla plastičnost reform, dobře vystihla i jednotlivé znaky. Pan doktor Koutek částečně postrádá, jakým způsobem ČR přistupuje k této agendě, a jak je to s institucionální stránkou. Na závěr řekl, že zajímavý ke zmínění by byl i finanční aspekt.

Pan doktor Šimsa seznámil účastníky s posudkem pana Kratochvíla. Posudek je kladný, doporučuje k obhajobě. K práci má pouze dvě výtky: 1) zda je vůbec možné mluvit o vnějším vládnutí. Paní Gahurová přináší analytický model, spíše než teorii. Zajímavé by bylo přijít s teorií vnějšího vládnutí, ale neexistuje teorie ani vnitřního vládnutí. 2) týká se metodologie, resp. empiricko-analytického přístupu, v jehož intenci se práce pohybuje. Objektivní poznání není možné.

Jaroslava Gahurová se ve své odpovědi na posudky oponentů nejdříve vyjádřila k posudku pana doktora Koutka. Paní Gahurová si je vědoma zajímavých institucionálních aspektů. Vnitřní vládnutí hraje zajímavou úlohu. V práci je však dle paní Gahurové úloha jednotlivých agentur zmíněna dostatečně, tak jak bylo nutné pro dosažení a naplnění stanovených cílů. Co se týče role České republiky, paní Gahurová se snažila o neutrální postoj a neupřednostnila žádný stát. Co se týče finančního rámce, tato stránka by stála za zmínku.

Dále se vyjádřila k posudku pana docenta Kratochvíla. Na několika místech paní Gahurová hovoří o teorii, na několika místech o modelech. Neaspirovala na uvedení komplexní teorie evropské integrace. V práci je uvedena řada premis, objasňuje a popisuje závisle a nezávisle proměnné. Byla přesvědčena, že kauzalitu v práci prokazuje. Vzájemné nastavení proměnných v jednotlivých analytických úrovních vedly k vytyčení závislých proměnných, tedy ideálních typů vládnutí, a to horizontálnímu a hierarchickému vládnutí. Na druhou stranu řekla, že je vždy potřeba na analytické úrovni nahlížet jako na celek. Příkladem jsou jednotlivé struktury, které nedeterminují procesy v negociační úrovni, ale podporují specifickou formu koordinace. Díky předpokladu některé nastavení vykazovalo prvky hierarchického vládnutí, ale ve výsledku využívaly nástroje politické a operativní. Potvrzuje premisu, že i v horizontální typu vládnutí se objevují prvky hierarchie. Paní Gahurová uznala připomínku, že v příštím výzkumu bude hovořit o teoretickém modelu, ne o teorii. Co se týče druhé připomínky pana docenta Kratochvíla o přílišné popisnosti nástrojů politik, paní Gahurová uvedla, že samotný popis nástrojů politik tvoří pouze jednu pětinu. Vytváří vlastní typologii nástrojů: regulatorní, operativní a politické. Z typologického hlediska se jedná o jednopřípadovou interpretativní studii. Součástí práce je i kapitola o reflexi role EU jako mezinárodního aktéra. EU získává proaktivní roli na poli mezinárodní migrace, proto považovala za vhodné zařadit reflexi vnějších vztahů EU do širší diskuze. Proto nastiňuje teoretickou debatu o pojímání EU jako aktéra a přichází s teoretickým konceptem měkkého/normativního hegemonu. Normativnost spočívá v přenášení

vnitřního modelu evropského vládnutí na třetí země formou dialogu a kooperace, avšak vzájemné vztahy nabývají hierarchické, asymetrické podoby. Empiricko-analytický přístup byl v práci soustředěn zejména na řízení vědeckého přístupu. Paní Gahurová uvedla, že si je vědoma, že každý sociální realitu rozšiřuje podle vlastních kritérií a nejsme schopni objektivního zkoumání, měli bychom k němu však alespoň směřovat.

Oponenti se vyjadřují k vystoupení kandidáta, jako první se vyjádřil vedoucí práce. Řekl, že pokud by si vědci nemysleli, že se mohou dobrat objektivního poznání, nemusela by být žádná věda. Empiricko-analytický přístup v obecné rovině říká, že se pracovník snaží o výzkum nějakého fenoménu.

Diskuse:

Pan docent Znoj řekl, že objektivní fakta danosti popisujeme neutrálním jazykem vědy. Pozitivistický předpoklad je pro práci zbytečný. Pozastavil se o u výtky pana docenta Kratochvíla o teorii evropské integrace. Výhrada nespočívala v tom, že kandidátka měla teorii popsat.

Pro paní Gahurovou není vnitřní dimenze vládnutí důležitá, vnější vládnutí se z ní sice odvíjí, ale tato dimenze je ve světle vzájemné závislosti upozaděna. Důležitá je vzájemná závislost. Nedívá se ani na vnitřní fungování třetích zemí. Vidí tendence, ale domnívá se, že dynamika vyplývá ze vzájemné závislosti.

Dle vedoucího komise by práce měla vyjít z teorie normativního hegemonu.

V pojetí paní Gahurové představuje vnější vládnutí samostatný proces, prostor, který je vyčleněn z logiky vnitřního vládnutí, je odlišný od vnitřní debaty, řeší jiné problémy, má své vlastní mechanismy a nástroje. Pan docent Znoj dodal, že překonání odlišných názorů vede ke společné politice.

Pan doktor Šimsa se zeptal, zda existuje teorie vnitřního vládnutí. Paní Gahurová dodala, že není žádná ucelená teorie vnitřního vládnutí. Rozšířila úroveň vnějšího vládnutí, vycházela

z institucionalizace a legalizace, přišla s třetí úrovní – nástrojem vládnutí. I méně institucionalizované formy vládnutí lze považovat za formy vládnutí, dochází zde nejen k přenosu modelu, ale i negociaci při politickém rozhodování.

vyhlášení výsledku tajného hlasování:

Komise navrhla udělit titul doktor (Ph.D.)

Zapsal: Vladimíra Janková

Podpis předsedy komise: